

het gevaar, dat ze voortaan als „Independentist” zouden zijn gedoodverfd.

Waar „Credo” nu de bezwaarden tegen het bovengenoemde kerkrecht uitdaagt, om „uit de Schrift en haar beginselen te bewijzen, dat het dwaalt”, daar willen wij den handschoen opnemen, en, al zal het misschien voor sommigen afgezaagd zijn, het pleit voeren voor het heilige beginsel, dat in 'gedrang is: de zelfstandigheid der plaatselijke kerk.

J. S. POST.

Een trilogie voltooid.

G. Mulder: Tjalling's Jubeljaar. — J. H. Kok, N. V. te Kampen.

Er zouden vele voorbeelden op te sommen zijn van boeken in meer deelen, die een geleidelijken afgang vertoonen. Na een eerste, zeer goed deel, volgen één of meer minder goede; de spanning raakt er uit, de hoofdpersoon verliest aan waarde. Dat zal vooral het geval zijn bij die boeken, waarin het leven van den hoofdpersoon beschreven wordt van de kindsheid af.

Dat ook het omgekeerde kan gebeuren, en de opeenvolgende deelen een climax vertoonen, bewijst de trilogie van Mulder, waarvan ik het slotdeel verreweg het beste vind.

Hoewel elk der deelen een op zichzelf staand geheel vormt en dus afzonderlijk kan gelezen worden, verdient het de voorkeur, de deelen als een groot geheel te beschouwen en ze alle drie achtereenvolgens te lezen.

„Deining” beschreef Tjalling's kinderjaren en de verliefdheid op de rijke boerendochter His, „Tjalling wil wat anders” het vruchteloze verzel van Tjalling tegen het bestaan van boerenknecht en het huwelijk met de arm geworden His, het derde deel „Tjalling's jubeljaar” geeft het herstel van His in haar ouden stand en de opklimming van Tjalling van knecht tot boer.

Zonder nu bepaald een sociale roman te zijn, behandelt het werk een sociale verhouding, de kritiek daarop en een oplossing. Dadelijk moge ik den nadruk leggen op „een” oplossing, niet de oplossing, want ongetwijfeld zal niet ieder den gegeven afloop als eenig mogelijke en onvermijdelijk beschouwen. Het lijkt zelfs fantastisch, dat een rijke, gierige boer zijn geheele bezit weggeeft en een arbeider, dien hij in boerentrots als minder soort mensch ziet, tot boer, dus tot gelijke maakt. En toch is er niets ongeloofwaardigs in de uitwerking van het gegeven, maar komt hier een gezond idealisme voor den dag, omdat het rust op een christelijke realiteit. Als christenen leven in het vooruitzicht op Gods jubeljaar, dan kan niet alleen, maar dan moet gebeuren wat boer Nanne doet. Dan zal niet elke willekeurige boer aan elken willekeurigen arbeider zijn boerderij geven — God vraagt herstel, geen omkeering — maar dan moet de gierige Nanne zóó volkomen met zijn mammon-god breken, dan moet zijn eigenwaarde zóó diep doorgaan onder het juk van Gods absoluten eisch, dat Nanne niet anders zal kunnen en ook niet anders zal doen — want God is sterker dan de boer.

Met groot talent heeft Mulder dit psychologisch uitgewerkt. Hij moet door en door kennen de verhoudingen op een Friese boerderij, den eigenaardig intiem en toch zoo van standsgevoel doordrongen omgang van boer en arbeider. Van de kennismaking af, als de gierigaard door den loozen marktkramer wordt gedwongen iets te koopen, tot het einde toe, als de christen zijn have gaat weggeven, is het karakter prachtig volgehouden. Mulder geeft een m.i. zeer goeden kijk op het boerenleven, doordat zijn personen geen typen, maar levende wezens zijn.

Bijzonder goed is beschreven de visite, die zoo hopeloos mislukt scheen, waardoor de breuk tusschen Nanne en Tjalling onvermijdelijk werd, maar die toch voor beiden het begin werd van een toenadering. Maar welk een weg moet een vast karakter als van boer Nanne nog gaan, voor het zich onvoorwaardelijk weet te bukken! Welk een ommekeer moet er niet plaats vinden in den eigenzinnigen Tjalling, voor hij gaat buigen voor den boer!

Mulder heeft het zich niet gemakkelijk gemaakt, noch met zijn probleem, noch met zijn uitwerking, maar hij is volkomen geslaagd in zijn opzet. Geen schalm ontbreekt aan de keten, het proces ontwikkelt zich in beiden juist naar eigen aard; de beide polen die elkander afstootten zoolang ze met de zelfde eigenwaarde geladen zijn, trekken naar elkander heen, als het christelijk bewustzijn het standsverschil overwint.

Beide partijen hebben steun, ten goede, van voortreffelijke vrouwen — zoowel de boerin, als His, de boerendochter die zich niet schaamt arbeidersvrouw te zijn, als het moet, zijn in denken, zeggen en doen uitmuntend geteekend. Reeds eerder heeft Mulder getoond, dat het beschrijven van vrouwen-karakters hem goed afgaat. Beiden passen ze zoo goed bij hun mannen, dat het gezinsleven

zich harmonieus kan ontwikkelen. En toch ligt het er nergens te dik op. Geen oogenblik komt de gedachte bij den lezer op, dat hier iets mooier is gemaakt, of bijgewerkt. Het geheele boek doet zuiver aan, alles ontwikkelt zich logisch, rustig, eenvoudig en waar.

Een groote vooruitgang is de houding van den schrijver zelf. In het eerste en tweede deel ontmoet men hem teikens in het verhaal, uitleggend of aandikkend. Men is telkens geneigd hem te verzoeken toch rustig op de titelbladzijde te blijven staan en de menschen kalm hun gang te laten gaan. In het derde deel houdt hij zich veel meer afzijdig, slechts zelden gluiert hij even om den hoek van een bladzijde, om zich dan tevreden terug te trekken. De ontwikkeling wordt daardoor objectiever, de gesprekken ongedwongener, de humor veel en veel rijker. Want in dit slotdeel weet de schrijver personen en omstandigheden dikwijls volkomen ongedwongen, zoo te doen samen treffen, dat de humor naar voren breekt en echt geestige momenten getroffen worden. Zoo heel vaak wordt een der personen in het volksboek een flauwe grappenmaker of wordt hij zoo gechargeerd voorgesteld, dat men er onmogelijk om kan lachen. Mulder heeft zich er volkomen vrij van weten te houden, verschillende scènes bij hem zijn echt leuk, en tevens typeerend, zoodat ze niet alleen ontspanning geven, maar tegelijkertijd een karakter accentueeren. Alleen het „hersteld-verband-achtige” van Siebe had ongestoord achterwege kunnen blijven.

Het derde deel hernieuwt de kennismaking met de meeste personen uit de vorige deelen, en al die menschen zijn rijper geworden. De nieuwe figuren waarmee we kennismaken, staan dadelijk op het peil van dit boek. Jocke Zeldenrust, een boer geworden arbeider, is het meest geschikt, den boer Nanne en den arbeider Tjalling bij elkander te brengen; als christen wordt hij voor Nanne van groote betekenis. En tevens is hij het levend bewijs, dat het probleem in het boek niet fantastisch is. Want Jocke, de overtuigde christen-boer, geeft zijn land niet aan Siebe, zijn arbeider — dat zou dwaasheid geweest zijn; maar zijn gedrag brengt den boer-christen Nanne tot zijn bevrijdende daad, die bovendien nog volkomen reël is, daar His een nicht is van het kinderloze echtpaar Nanne.

Het derde deel van de trilogie is de kroon op het werk. Mulder heeft zich hier opnieuw getoond een voortreffelijk schrijver van gezond christelijke verhalen. Zijn boek behoort tot de zeer goede volkslectuur, niet in de kleinere beteekenis, die „men” daar wel aan hecht, maar in den goeden zin van het woord, omdat het een eerlijke, ongekunstelde, idealistische, maar toch volkomen reële voorstelling geeft van een strijd en de overwinning van het christelijk beginsel in ons volksleven.

Mulder heeft hier tot dusver zijn hoogste punt bereikt, maar de stijging zal nog wel niet opgehouden zijn. Wij kunnen nog veel goeds van hem verwachten.

Gron.

H. S.

BRIEF UIT AMERIKA

Algemeene Synodes.

Het is weer de tijd van algemeene Synodes. Ze worden hier meestal jaarlijks gehouden. Ik wil ditmaal van vier zulke Synodes iets vertellen. Ze zijn alle van Presbyterianische kerken.

De eerste is van de „United Presbyterian Church of North America”, gewoonlijk de U. P. kerk genoemd. Deze kerk wordt dikwijls als nog bijzonder rechtzinnig beschouwd. Toch heeft ze reeds in 1925 een nieuwe belijdenis aangenomen. In het debat over deze nieuwe belijdenis sprak men veel over den Heiligen Geest, die ons steeds dieper inzicht in de waarheid geeft. Onder deze „voorlichting des Geestes” heeft men de scherpe hoekjes van het Calvinisme der Westminsterse belijdenis terdege neergefeld. Men wil de Westminsterse belijdenis vasthouden, maar een nieuwe „confessional statement” er aan toevoegen. In de praktijk is hiermee de Westminsterse belijdenis van de baan.

De algemeene Synode van de United Presbyterian vergaderde dit jaar op 25 Mei te Cleveland. Aan The United Presbyterian ontleen ik een paar bijzonderheden.

Er was een „Committee on Reform” benoemd. Het rapport van deze commissie werd aangenomen. Het rapport beveelt geheelonthouding aan. Dus heeft de Synode zich officieel als voor geheelonthouding uitgesproken.

Een tweede zaak van belang was de verhouding der kerk tot de „Federal Council of Churches of Christ in America”. Er was een voorstel ter tafel dat de kerk zich van de „Council” zou onttrekken. Bij de stemming bleek dat 71 voor en 121 tegen het voorstel waren. Dus blijft de kerk de door en door moderne „Council” steunen.

Moedgevend is dus deze Synode niet. Men gaat

op het ingeslagen pad door; dat pad leidt steeds verder van de oude gereformeerde waarheid af.

De tweede Synode waarvan ik iets wil verhalen is die van „The Presbyterian Church in the United States”. Deze wordt doorgaans de Zuidelijke kerk genoemd. De Synode dezer kerk vergaderde op 19 Mei, te Meridian, Mississippi. Aan de Presbyterian of the South en aan de Christian Observer ontleen ik ditmaal de feiten.

Het meest beteekenende zijn hier wel de veranderingen in de Westminsterse symbolen, die voorgesteld en aangenomen zijn.

Het is niet doenlijk dit in detail te bespreken. We noemen slechts het voornaamste. Dit voornaamste betreft ongetwijfeld de zaak der uitverkiezing. Zoolks men weet staat de leer der uitverkiezing in hoofdstuk drie der Westminsterse belijdenis scherp geformuleerd.

In het derde onderdeel van dit hoofdstuk spreekt de belijdenis van de uitverkiezing tot het eeuwig leven en ook van de uitverkiezing tot den eeuwig dood. In het vierde onderdeel wordt hieraan toegevoegd, dat het getal der uitverkorenen zeker is zoodat het niet vermeerderd of verminderd kan worden.

Deze twee secties van de belijdenis zullen nu moeten verdwijnen. Althans, de Synode van dit jaar heeft alzo besloten. Het besluit der Synode wordt nu naar de verschillende „Presbyteries” gestuurd. Als drie-vierden van de „Presbyteries” dit besluit goedkeuren, komt het over een jaar weer ter Synode. Het besluit dat dan wordt genomen is finaal.

De „leiding des Geestes” schijnt weer het scherpgeformuleerde Calvinisme te verschuiven.

De „Federal Council” kwam ook hier ter tafel. De Zuidelijke kerk is lid van de „Council” geweest, maar heeft zich enige jaren geleden onttrokken. Verleden jaar kwam de zaak weer naar voren. Toen wilden 38 Presbyteries van nieuws betrekkingen aangaan met de „Council”, maar 48 Presbyteries waren daar tegen. De Synode van dit jaar heeft besloten om buiten de „Council” te blijven.

De Synode der „Presbyterian Church in the United States of America”, gewoonlijk de Noordelijke kerk genoemd, vergaderde op 26 Mei te Philadelphia. Ik kon dus eenige zittingen bijwonen. Het was de 150ste Synode der kerk.

Gedurende de eerste zitting werd het Avondmaal bediend, mede door „Auburn Affirmationists”, die door en door modern zijn. Daarna kwam de verkiezing van het moderamen. Vier namen werden op de nominatie geplaatst voor „moderator”. En van deze vier was er een „Affirmationist”. In niet één van de „speeches” voor de verschillende „candidaten” werd echter dit feit genoemd. De „Affirmation” is in de noordelijke kerk een „dead issue”. Falsoenlijke menschen spreken er niet meer van.

Dr Charles W. Welch, van Louisville, werd met de tweede stemming verkozen. Er waren 868 stemmen. McKelvey had 96; Freeman, de Affirmationist, 178; Van Nuys, schijnbaar het meest rechtzinnig, 8; en Welch 585.

De verhandelingen der Synode stonden wel in het teken van „church union”. De „moderator” werd verkozen, omdat hij sterk voor vereeniging met andere kerken was. Er was een verzoek ter tafel van de Protestantisch Episcopale kerk om onderhandelingen te openen, die op vereeniging aansturen. Met groote meerderheid van stemmen heeft de Synode zich voor vereeniging met de Episcopale kerk uitgesproken. Er waren, naar ik meen, maar drie stemmen tegen. Er zullen nog wel moeilijkheden opduiken, maar de eerste stap naar vereeniging met een Episcopale kerk is nu genomen.

Dr John A. Mackay, president van Princeton Seminary, en Dr J. Ross Stevenson, emeritus-president van Princeton, spelen beide een leidende rol in de vereenigingsbeweging.

Gedurende de laatste zitting der Synode werd het rapport van de „Standing Committee on Theological Seminaries” gelezen en aangenomen. De „trustees” van Princeton Seminary hadden den naam van Dr Homrighausen als professor te Princeton voorgedragen. Dr Homrighausen is liberaal-Barthiaansch. De „League of Faith” onder leiding van Drs Craig en Macartney, hadden tegen zijn bevestiging geprotesteerd. De bovengenoemde commissie had van dit protest notitie genomen. Schijnbaar wilde deze commissie Dr Homrighausen niet met algemeene stemmen voor bevestiging aanbevelen. Toen hebben de „trustees” van Princeton den naam van Dr Homrighausen maar teruggetrokken. Ik ontleen dit aan een mondeling rapport van Dr Craig.

De „League of Faith” meent schijnbaar, dat ze met deze terughouding van Dr Homrighausen bevestiging een heele victorie heeft behaald. Het betekent echter weinig. De groote stroom der kerk gaat met overstelpende vaart naar het modernisme heen. Om zoo nu en dan eens tegen een enkele actie te protesteeren helpt al heel weinig.

De Synode der „Presbyterian Church of America” vergaderde op 1 Juni te Quarryville, Pa.

Prof. R. B. Ongeveer z. aanwezig. duates” van

De vergadering van de vorige „lijsten” en G. zijn verleden konden nu ophouwend onderen a. gewerkt aan commissie weer prote.

De inwer voortgang, is er door 60 gemeen.

De kracht en geloofsw.

De drie ik van spr.

formeerde God doet

werk door

sterven nie

der genade

De Syn

Wij heb

dat Ds I.

node der

als zoodan

verlegenwo

Afscheiding

nerale Syn

leide tot

dentie te g

poging ged

zooals we

tief resulta

Van er

eersten scr

als Dr G. K

de Kerken

langrijk w

achtste

indertijd n

Colorado t

pen was in

zet was go

echter ver

versterkte

kerkelijken

groep kwa

kanten vo

Als vie

in de „rac

wij dien t

dicht acht

den voorzi

doelen Ds

te Patersor

blijkt op d

voordijds

zendinge

Nigeria, in

En Hop

siond van

lingen in

Ds Tanis

vroegere J

in Grand I

ons Ameril

Onze twe

reeds vroe

predikant

was predik

de stad P

gesticht d

Ons moe

vroeger of

gische Sch

die van 18

is als Cal

Dit Colle

om tot on

levert voor

universitei

vocaat, do

Geduren

studenten

het vierho

Onder d

kelijkerwij

buiten on

Protestant

een bewijs

kringen v